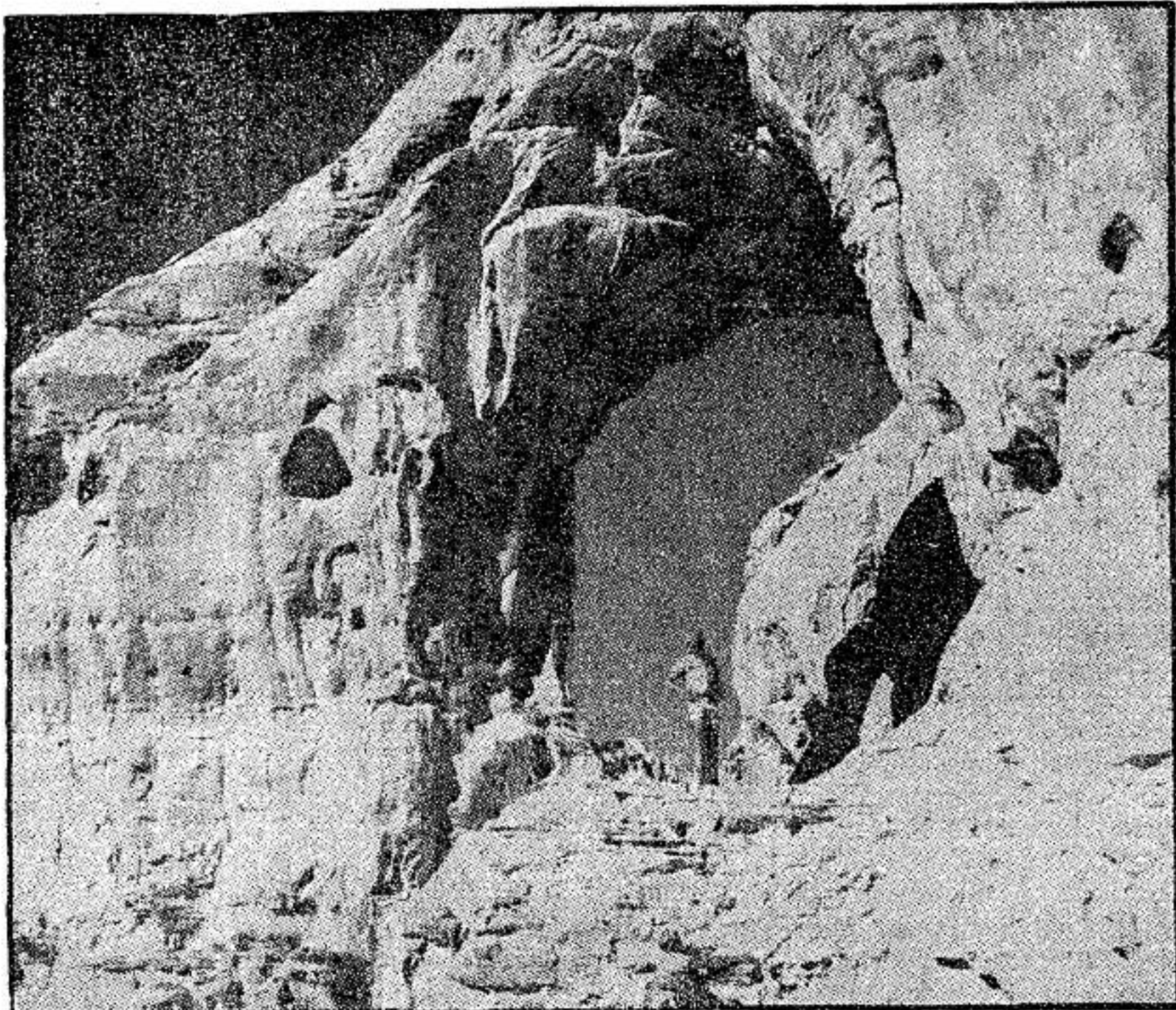

עבודת האלילים של הקרן הקיימת

שגיהלו כאן את העבודה ביד רמה עד שנחלשה האימפריה, בערך בתקופת יציאת מצרים. שלמה ויוצאי חלציו, וכן בני ישראל, לא עבדו כאלו בפר"ע, על פי ההשערה, כי אם שימשו מנהלים מרחוק, המדיינים עבדו, של"מה ניהל את הצד המסחרי: אספקת לכוּרים, מכירת הנחושת לאפריקה, כדי לקבל בתמורה את אוצרותיה (לרבות מלכת שבא...).

המדיינים ניתצו את דמות האלה

סיפור המעשה מוליכנו אל אתר "אזור הקשתות" או "מפגש הגשר" גימ: קירות הר, שהטבע נקב בהם, "חורים" ענקיים. דרך אחד מהם הר לך שביל המוביל אל אזור הברייה, שנשתמרו בו המון מנהרות קדומות ניות ה"חורים" שנקבו בקו ישר אל בטן האדמה, על מנת לפרוץ מהם — אל הצדדים — אולמות כרייה. "חורים" אלה מגיעים לעתים לעומק 3 קומות מתחת לקרקע. ארכיאולוגי גים ישראלים החלו לחשוף את ה"חורים" האלה, אולם נאסו. הם עובדי שטח לא עומק, הוועקו לי מקום כורים מיומנים מנרמניה, אשר חפרו וסילקו את האבנים שגילו וחסכו את המנהרות, אגב לגימת כמויות אדירות של בירה...

"הגשרונים": הצורות הנגרות ממפגש הרניט עם אבן חול

מכאן אתה יכול לנסוע אל אתר ה"פטריו", סמוך לה מרכיבים שרידי האדם: תרבות המגורים, המקומות שבהם הזנה תהליך יצור התנועת — לרבות התגורר שבו האתה. סמוך לו פוזרות ערימות אבנים כהות, שיגי הברזל שנתורה. אתה מרים אחד מהם ואומר לעצמך: זה ריבון, הרי באבן זו נגעה יד אדם לפני 2500 שנים!

חורים, לעמודי שלמה" ואל ה"מקדש המשוחרר לרגליהם. טפס ב"מדרגות הוּכְשָׁרו בַסְלַע ועלה על הבמה המתנשאת גבוה-גבוה מעל ה"מקדש" עכשווית אתה יכול להקיפו ב"מבטך. לשמוע כי זה היה מקדשה של התור, וכי נמצאו בו פריטים רבים — אוצרות ארכיאולוגיים של ממש. הם שמורים בינתיים במקום בטוח במרתפי מוזיאון הארץ בת"א.

אבל במקדש נשתמרה החומה; גלויים אנני הטבילה, שבהם טיורו עצמם המצרים לקראת התפילה; ו"נשתמרו גם שרידי, תדרו" של ה"כהן המנצח על מלאכת הפולחן. כש"נטשו המצרים ונשארו המדיינים, ניתצו האחרונים את המצבות שנש"או את דמות דיוקנה של התור. גם הם האמינו, על פי ההשערה, ב"לא תעשה לך פסל". מתקופתם נמצא בחש גחושית יפהפה שראשן יצוק זהב — הסמל היהודי ("ייעש משה גחש גחושית..."), שאומץ ע"י הסתד"רות הרופאים שלנו.

טפס עוד כמה עשרות מדרגות. זורקין מומן לך הפתשה. הוא אומר: "עכשיו הסתכל למעלה". אני מס"תכל. הוא שם! התור בשמלת מססי והכהן שלידיה, טבועים בתחריט סלע והכהן שלידיה, טבועים בתחריט סלע גדול בגרומי הצוק. ממש כמו תמו"נה שאנו תולים בחדר האורחים ה"פרטי שלנו. תחת הציור — הכתובת: "אני שליחו של רעמסס השלישי...". וגו'. בכוננה לא התקינו מדרגות עד הציור עצמו. חששו ממוש"לח מחולון וממורים מדימונה.

כאן, סמוך ל"עמודי שלמה", יראו הבריות מה שמגודר כפסה-מורגנה אופיינית למדבר: אגם כחול, לא, רבנות, לא הויון תעוועים. מציאות. מדי יום שואבים ממכרות מפעל תמנע המודרני (שעוד מעט תחודש הכרייה בו) לא פחות מ-2000 מ"ק מים המציינים את המכרות. הם נש"פכים לערבה. למה לבנו? יוריומם לכאן אל האגם המלאכותי. לידו יוכשר חניון גופש, פינת צל, במקום שבו הוא דרוש מאוד.

עוד רבים האחרים ב"פארק ה"מדברי", שלא נספר עליהם מחמת קוצר היריעה. "הר העבדים", ה"הוב"רה", ה"המערב", ה"הצלחה" ו"ה"ספינקס" — והר חלילי שהמעפיל עליו בלייל ירח מלא יוכל לומר: "לראות מה שראיתי — ולמות". מי מקום תצפית זה יראה את כל נופי הירח שבקעה, את מפרץ אילת, את כל הערבה. הכל מופז באור שצבעו כסף, כדי להטיל תדהמה. אתה צופה. אתה משתאה. אתה אוטר הודה מקרב לב לקקיל ולמשרד התיירות ולאדריכלים. לזורקין ול"רוחלת" לכל מי שמעורב בהכנת "ה"פארק המדברי". הפלישות ההמוניות לאילת כבר עשי מיותרת את השא"לה. סגוב, באילת כבר היית? יש שאלת-תהליך: "סגוב, בפארק ה"מדברי כבר היית? לא? הפסד שלך?!"

צמדו לוחמים. כנראה כחות אבטחה לכוּרים. ליד המרכבות אנשים רגלים. נמצא מי שהוסיף לצויר, בשעתו (קרי: לפני אלפי שנים) ציורים של החי המקומי: זאבים, יעלים, ראמים. "אתר המרכבות" הוא, איפוא, "פרט" קרי המחזור אותנו אל שחר ההיסטור"י. אל הכלכליתים ואל המצרים —

מחמת נדירותה. בוני האתר עשו וסללה לנו עכשיו דרך. מקום הציור נשמר כסוד כמסו-מכירים את ה"מטיילים הישראלים: לצד היצירה היו נחרתים מיד שמותיהם של מוישילה מחולון ושל מורים מדימונה. או סתם היו מטיילים, בואוליות, מומים ביצירה שאין גבולות לערכת,

לא דווקא על גגלים. את אתרי הגוף כבר הזכרנו. גבולו צודק. אין דבר הגורם לה עול יותר גדול מאשר תדנית מסולפת זו. אין ספק כי בין הוטרוחים לעשות את ארץ-ישראל ארץ יפה, הקקיל עומדת בראש. בהיותה בעלת המאה, היא משקיעה מאות מיליוני לירות ב"מלאכה זו. היא נמצאת גם כאן ב"פארק המדברי", העתיך להיות את הנקודות היותר מרתקות בישראל. ואם אנו משבחים את הקקיל, אל לנו לשכוח על האיש שמאזרי המעשה; מי ש, מאזורי גבוה הרעיון עליו אב"ש הערכה בלי סוף שבחים — הוא הוא מאיר שמי, ראש מנהל הפיתוח של המוסד, תלוות אלינו היום. הוא אומר כי הקקיל נכנסה למשימה זו, אף שנטישת אין בה, במסגרת הפר"ע, "בנוגישת שירות אקולוגי-חבר"י תי ויוצרת תשתית גופית לארץ. הדברים נשמעים יפה בשוטטן צמו בבקעת תמנע. הם גם נראים יפה: הווכחה מצויה תחת רגליך ומגל עיניך.

ראש האלה התור: הטעם של הקדמונים

מה מכינים לנו ב"פארק המדברי" בבקעת תמנע ואיך יגנו עליו מפני הישראלי המשחית * עשר שנים שמרו בסוד דבר גילוינו של ציור האלה המצרית התור בראש עמודי שלמה

הפער בין תדמית הקרן הקיימת לבין העשייה שלה הוא עצום ובלתי צודק. אין דבר הגורם לה עול יותר גדול מאשר תדנית מסולפת זו. אין ספק כי בין הוטרוחים לעשות את ארץ-ישראל ארץ יפה, הקקיל עומדת בראש. בהיותה בעלת המאה, היא משקיעה מאות מיליוני לירות ב"מלאכה זו. היא נמצאת גם כאן ב"פארק המדברי", העתיך להיות את הנקודות היותר מרתקות בישראל. ואם אנו משבחים את הקקיל, אל לנו לשכוח על האיש שמאזרי המעשה; מי ש, מאזורי גבוה הרעיון עליו אב"ש הערכה בלי סוף שבחים — הוא הוא מאיר שמי, ראש מנהל הפיתוח של המוסד, תלוות אלינו היום. הוא אומר כי הקקיל נכנסה למשימה זו, אף שנטישת אין בה, במסגרת הפר"ע, "בנוגישת שירות אקולוגי-חבר"י תי ויוצרת תשתית גופית לארץ. הדברים נשמעים יפה בשוטטן צמו בבקעת תמנע. הם גם נראים יפה: הווכחה מצויה תחת רגליך ומגל עיניך.

שבע המרכבות והתעלה

אנו מכירים אתך: כשהיית כאן רק דרך עפר, לא היית מוכן לסטות ממנה כחוא זה בהליכת רגלי. וגם עכשיו לא הסכים לתת רגליך. נתנו את הרעף על כך, סלול לך כביש החוצה את בקעת תמנע, אשר נשל"חות ממנו דרכים אל כל אחד מן האתרים המוזמנים לך. קבצת אדרי"כלי הגוף, הכטון גוף בעימי, ש"הכננה את הפארק, הקפידה בקנאות להטבע ישמר כמות שהוא. על כן, אפילו הדרכים הוכשרו באופן שלא הרגו העין על "הקלקול" ביצירתו על הבורא. אותה מנטרות הגוף — רוחלה, אדריכלית צעירה — מונירה לי מאוד את זורקין. גם היא מהלכת צורים, בחולצת מינומם. מקבלת את דברי השבח על יפיהמקום כאילו הם מחמאה אישית. גם היא, כזורקין, צמחה פה בערבה. מקיבוץ אילת ה"טגור נשלחה ללמוד אדריכלות. אליו חזרה כדי ליישם כטבע את הלמידה.

הכל בפארק נמצא בשלב של "לק" ראת סיום. הפתיחה הרשמית ב"ספטמבר. עד אז יוקם ביתן הכניסה לפארק, שבו ימצא מונח, שבו תוכל לקבל דפדפות הסבר ואף ימצע הרצאה באולם הרצאות מקורה. ביום מן הימים ("אם שמיר יתן לנו כסף") — שולח זורקין רמז עבה כפיל) יוקם בו מוזיאון, אשר יחזיק את אלפי המוצגים הארכיאולוגיים — אוצרי תולדות המקום, הראשון שבו השכיל האדם להתיד מתכת מעפר הארץ, החל בתקופה הכלכליתית (פירוש מלה זו: אבן נחושת), לפני 5000 שנה, בתקופת המצרים ועד ימי צא"צאיו של שלמה. הפתיחה בספטמבר. אבל הפארק פתוח כבר לבאים אליו. כבר יש שילוט יפה ונות וכבר התקן כל הדרוש כדי להגיע אל האצרים. עוד אין הניגון רכב גופש. יהי ב"ספטמבר. עד אז אולי גם תעמד על מטונה חוות האוסיס, לאלה שתבקש נשמה לטע בדרכי הפארק בשעת,

פאת ענק העליון

אלה התור היתה חתיכה. כאשר ה"חברה הגבוהה הק"מדה להתלבש על פי צווי האופנה. במקרה ש"לפנינו — בשמלת "מקסי" הדוקה. כך נשתמרה גבוהה ואצילה — כמה זמן? מחלו אם לא נדייק פורתא: 2500 שנה זה בסדר? ככל אשר, גם היא לא נחלה במתנות. ואמנם, אנו רואים לידה את חכהן שלה המגיש לה שי. ואנו שרויים כרגע ב"תקופה הרעמסית"...

סרונת אישים: גודמן לו ל"לחות מקצת משנותינו היפות ביותר בערבה, ב"תקופה האילתית המקד"מתי. ארוחים הבים נהרו ל"דרום החרוץ. היה עלינו לשעשעם. כמה זמן אפשר היה לשולקם בימה של אילת? וכן, האטרקציה השנייה — האחרונה — היתה "עמדי שלמה" שבקעת תמנע. כה רבים היו ה"אורחים וכה רבים היו הביקורים עם שם, עד שדי היה בתורת, העמודים" על מנת שתופיע בעורנו פריחה אלה-גית...

אבל או עוד לא ידענו דבר על האלה התור, הנסתרת בציור קיר גדול, כפי שהונצחה במרומי אתר המצודים. היא נחשף מקדשה אשר למרגלותיו. גודע או מעט על ה"רבות שעבדו כאן בפרך כדי להפיק נחושת לפרעה, והאזרי כן לשלמה לא נהודענו למערכת המנהרות ש"כוד בהי. או היתה רק דרך עפר מדברית, המטיעה עניו אבק, אחרי כלי הרכב הנעים בה בניגוח מנועים. דאית רק מה שנראה על השטח די כדי לעצור את הנשמה — למרות ש"היה זה הלך קטן מן השפון בבקעה הרתמה. המזכירה קטע מנפש של יחדה.

עכשיו מסיימים להכשיר במקום את הפארק המדברי. פארק מעורר אסור ס"אציה עם הקרן הקיימת. נכון היא לצבאת שם. אבל אמר גא: הימצא בכנס סאמין, שהקקיל עושה פארק ואפילו עין אחד אינה נוטעת בו? ען, כאן! במדבר עליו להחזיק ל"הצמיח ורגלם המקומיים ויערות אינם לפנינו עמם. קרוב ל"סד קמיר מתווקה בקעת תמנע — אוצרות גוף שמעטים לפוחם תמצא בעולם. כשסבא-טבע השתעשע כאן במלאכת הכיור וה"פסיל — היה מצב רחוק פרא. חמרו — גראנית כחה וקני חול צבשניות. הרח, שטטנות-המתאום יצרו כאן הצורות אדירות: "ה"פטריו" שעשרות אנשים יכולים ל"התחופף תחת כיפתה; "הספינקס"; "הגשרונים", את "עמודי שלמה" כבר הזכרנו. רוב הפסלים לא זכו בשמחה. ון לחינוך תופש, כדי שיקבע מה מוכיר לך טירה ומה את תומת סין. הכל כאן גדול, ואתה חש כמה זעיר אתה.

דברים מתובלים ב"אמרתי לכם"

מקצת מן האחרים שהזכרתי אפשר היה לראות מקדמת דנא. רבים מהם נסתרו מעינינו ולא נתגלו אלא על יד חוקרים — וסיירים ששום מכשול מדברי לא יעמוד בדרכם. טעה הם גם מחלתו. ארץ-ישראל הולכת ומצטמקת. עוד מעט לא ישאר בידינו אפילו טפח מסיני, הפילגש שאהבי גוף וטבע עטו עליה, בוונחם את האוצרות שבבית.

זאב טמקין, איש קיבוץ יטבתה, מוכר רק למעטים בשם, שנתנה לי אמא"י. הערבה מזהה אותו בכינויו "זורקין". צנום, מנססים קצוצרים — ומדבר על הערבה כאילו רשנו אותה ב"סאבו" על שמו. הוא איש רשות שמורות הטבע באזור, הזמנה על נושא הטיילות והתיירות במועצה ה"מקומית אילת, שבקעת תמנע בתחום שיטוטה. והוא גם האיש המנהל את הקמת "הפארק המדברי". אני חושד בו שרבים מתובלים במעט, אמרתי לכם" כשהוא מוכיר את הנאלה ש"בה לערבה עם החורת סיני. יש לו מה להציע: "התייר המבקש להגיע לאילת בא אליה כטיסה או ברכב, כשהוא מבקש לבלוע מהר ככל ה"אפשר את דרך הערבה, כדי שיוכל להטיל עצמו אל מי המפרץ. והוא לא יודע מה הוא מפסיד. בפארק המדברי" נראה לו דבר, אשר יש אנשים שיהיו מוכנים להיטלטל אליו קילומטרים כדי לחוות בכמכותי